

1WYROK

2WIMIENIU

2.1RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2.2.0.0.0.1 Dnia 28 kwietnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Małgorzata Ziolecka

Protokolant: prot. sąd. Natalia Komorniczak

zprzy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Iluminaty Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2022 roku

sprawy **K. D. (D.)**,

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.

z powodu apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Wlkp. z dnia 23 lutego 2021 roku sygnatura akt II K 469/20

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę niniejszą przekazuje Sądowi Rejonowemu w Środzie Wlkp. do ponownego rozpoznania

/Małgorzata Ziolecka/

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 274/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Sąd Rejonowy w Środzie Wlkp., wyrok z 23 lutego 2021 roku sygnatura akt II K 469/20

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiężle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1.	Obraza prawa materialnego	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Ustosunkowywanie się do tego zarzutu byłoby przedwczesne z uwagi na dostrzeżenie konieczności uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.		
Wniosek		
	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Lp.	Zarzut	
2.	Obraza prawa procesowego, mogąca mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, to jest prawa oskarżonego do obrony	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

<p>Zwiążle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>	
<p>Sąd Odwoławczy, dzielając zarzut apelacji naruszenia prawa oskarżonego do obrony, także i sam dostrzegł, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów postępowania poprzez naruszenie prawa oskarżonego do obrony, co niewątpliwie miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku.</p> <p>Prawo do obrony, stanowi fundamentalną zasadę postępowania karnego, podniesioną na mocy art. 42 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do rangi zasady konstytucyjnej. Prawo to gwarantowane jest także w aktach prawa międzynarodowego wiążących Państwo Polskie, to jest w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (art. 6 ust. 3 lit. c) i w Międzynarodowym Pakcie Praw Politycznych i Obywatelskich (art. 14 ust. 3 lit. d).</p> <p>W obu tych aktach przyjmuje się, że oskarżony powinien mieć zapewnione prawo do: bronięcia się osobiście lub poprzez ustanowionego obrońcę, odpowiedniego czasu na przygotowanie się do obrony oraz udziału w przesłuchiwaniu świadków oskarżenia i żądania przesłuchania świadków obrony na tych samych zasadach.</p> <p>Powyższe akty prawne wskazują zatem zarówno na możliwość obrony w ogóle, jak i na pewne podstawowe sposoby obrony, które powinny być zagwarantowane w każdym demokratycznym systemie prawnym.</p>	

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zakłada z kolei, że każdy, przeciwko komu prowadzone jest postępowanie karne, ma prawo do obrony we wszystkich stadiach postępowania; może on w szczególności wybrać sobie obrońcę lub na zasadach określonych w ustawie korzystać z obrońcy z urzędu (art. 42 ust. 3 Konstytucji).

Artykuł 6 k.p.k. wskazuje przy tym, że prawo do obrony przysługuje oskarżonemu zarówno w sensie materialnym (prawo do bronięcia się przeciwko zarzutom aktu oskarżenia, jak i dolegliwościom z tym związanym), jak i formalnym (prawo do posiadania obrońcy). Jest to zarówno zasada procesowa, jak i reguła interpretacyjna, która gwarantuje interpretację przepisów w ten sposób, aby w razie wątpliwości zapewniać oskarżonemu realną możliwość obrony.

Materialny aspekt prawa do obrony polega na szeroko pojętej możliwości oskarżonego do kwestionowania oskarżenia i złagodzenia odpowiedzialności karnej. Wyraża się to m.in. w kodeksowych uprawnieniach oskarżonego do składania wniosków dowodowych (art. 167, art. 315 § 1, art. 338 § 1), udziału w czynnościach procesowych (np. art. 270 § 2, art. 315 § 2, art. 316-318, art. 339 § 5, art. 341 § 1, art. 343 § 5, art. 374 § 1, art. 451 i art. 464), składania wyjaśnień (art. 175 § 1 i art. 176), wglądu w akta sprawy (art. 156 i 321), zadawania pytań osobom przesłuchiwanym przez sąd (art. 370 § 1), wypowiedania się w każdej kwestii (art. 175 § 2, art. 367 § 2), w tym i w głosach końcowych (art.

406) oraz zaskarżania orzeczeń (art. 425).

Podsumowując, oskarżony na każdym etapie procesu powinien zatem mieć zapewnioną możliwość wyrażania swoich poglądów związanych z przedmiotem procesu i uczestniczenia w czynnościach.

Natomiast w toku rozprawy rzeczą sądu jest dbanie o to, aby oskarżony miał pełną, niczym nieograniczoną, możliwość bronięcia się przed zarzutami, które go obciążają, w szczególności poprzez percepcję przeprowadzanych dowodów oraz zwalczanie tych, które kwestionuje (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 6 czerwca 1991 roku, II AKr 51/91, KZS 1991, Nr 6-8, poz. 18).

Aby jednak oskarżony mógł zrealizować swoje prawo do obrony, to przede wszystkim musi zostać prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy, do czego w niniejszej sprawie nie doszło.

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko wyrażone w postanowieniu z dnia 19 listopada 2021 roku w sprawie IV Kz 767/21 (karty 314 – 315v akt), dotyczącym przywrócenia oskarżonemu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 23 lutego 2021 roku. Postanowienie to co prawda wydane zostało przez inny skład Sądu Okręgowego, lecz nie zmienia to oceny zasadności przywrócenia terminu z powodu braku prawidłowego zawiadomienia oskarżonego o terminie rozprawy z uwagi na wadliwość sporządzenia w protokole przesłuchania K. D., jako podejrzanego, rubryki „adresat dla doręczeń w kraju”. K. D. podał wówczas, że od dłuższego

czasu zamieszkuje w L., a jego korespondencję odbiera jego matka G. D., zamieszkała pod adresem jego zameldowania na pobyt stały. W stosownej rubryce wpisano jedynie adres dla doręczeń w kraju, bez wskazania osoby uprawnionej do odbioru korespondencji. W takim przypadku nie było możliwości skorzystania z trybu doręczenia korespondencji osobie upoważnionej przez podejrzanego do jej odbioru, a w konsekwencji skutecznego doręczenia aktu oskarżenia i zawiadomienia o terminie rozprawy. K. D. z tego powodu nie wiedział o rozprawie, nie stawiał się na niej, nie mógł się do niej przygotować ani prowadzić obrony przed zarzutami aktu oskarżenia. Nie wiedział też o wydanym w dniu 23 lutego 2021 wyroku.

Zatem zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki określone w art. 437 § 2 k.p.k., nakazujące uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Środzie Wlkp. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że z uwagi na rodzaj stwierdzonego uchybienia proceduralnego, zachodzi konieczność przeprowadzenia ponownie całego postępowania dowodowego przed Sądem I instancji, przy umożliwieniu oskarżonemu podjęcia rzeczywistej obrony swoich praw, samodzielnie bądź z udziałem obrońcy.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19.03.2019 roku, w sprawie IV KS 5/19, w orzecznictwie i doktrynie słusznie przyjmuje się, że konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości nie odnosi się wyłącznie do potrzeby powtórzenia dowodów. Może też dotyczyć samego przebiegu

przewodu sądowego, gdy z uwagi na naruszenie przepisów procesowych, np. niedochowanie gwarancji procesowych odnoszących się do udziału stron i ich przedstawicieli, należy powtórzyć go w całości (por. D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Lex/el. 2018, teza 21 do art. 437).		
Wniosek		
Uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Z uwagi na naruszenie prawa oskarżonego do obrony wniosek jest całkowicie zasadny.		
Lp.	Zarzut	
3.	Błąd w ustaleniach faktycznych, mogący mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Ustosunkowywanie się do tego zarzutu byłoby przedwczesne z uwagi na dostrzeżenie konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.		

/Małgorzata Ziółka/